

Asia: VN/32825/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pirkanmaan Tanssin Keskus on perehtynyt lausuntopyyntöön ja esitysluonnokseen opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi (VN/32825/2024) ja kiittää mahdollisuudesta lausua siitä. Pirkanmaan Tanssin Keskus keskittyy lausunnossaan kommentoimaan uuden Kulttuuriviraston perustamista.

VIRASTOUUDISTUS

Pirkanmaan Tanssin Keskus ei tunnista toiminnallisia perusteita Taiteen edistämiskeskuksen ja Kansallisen audiovisuaalisen instituutin yhdistämiselle; virastojen toimialat, tehtävät ja toiminnot eroavat merkittävästi toisistaan. Esitys ei anna selvää kuvaa siitä, mitä hyötyjä toiminnallisesti keinotekoiselta näyttävä yhdistäminen toisi. Esityksessä esiintuodut uudistuksen tavoitteet mm. synergiaedut, eivät ole uskottavia Taiteen edistämiskeskuksen ja Kansallisen audiovisuaalisen instituutin yhdistymisen osalta. Pirkanmaan Tanssin Keskus pitää myös hallinnollisesti epäloogisena sitä, että Suomen elokuvaääitiö on jätetty uudistuksen ulkopuolelle.

TAITEEN AUTONOMIAN TAKAAMINEN

Pirkanmaan Tanssin Keskus esittää huolensa taiteen vapauden ja autonomian turvaamisesta lakiuudistuksessa. Kulttuurivirastoa koskevaa lakia säädettäessä on kiinnitettävä erityistä huomiota vertaisarvioinnin säilymiseen sekä ns. arm's length -periaatteeseen; päätöksenteko apuraha- ja valtionavustusasioissa täytyy perustua taiteen kentän systeemiseen, taidealakohtaiseen ja alueelliseen asiantuntemukseen sekä sen on oltava riittävän etäällä poliittisesta päätöksenteosta. Pelkät lainkohdan perustelut eivät riitä turvaamaan taiteen autonomiaa. Lakiin tulee lisätä vertaisarvioinnin periaate, jotta lain perusteluissa esille tuotu asiantuntijapankki tai vastaava arviointipooli todella otettaisiin käyttöön.

Pirkanmaan Tanssin Keskus pitää myös tärkeänä taide- ja kulttuurineuvostoa koskevaan 4§ lisättävän, että taidekenttää kuullaan ennen neuvoston nimeämispäätöstä. Lisäksi laissa, tai vähintäänkin lain perusteluissa, tulisi mainita, että neuvostossa tulee olla edustettuna taiteen tekemisen ja taidekentän asiantuntemusta. Keskeistä on, että neuvoston puheenjohtaja ja jäsenten toimikauden kesto ja peräkkäisten toimikausien enimmäismäärää on rajattu laissa. Taide- ja kulttuurineuvoston ja viraston toimivallan jakautumisesta on syytä määrätä laissa tarkemmin kuin nyt on esitetty.

VIRASTON TEHTÄVÄT

Pirkanmaan Tanssin Keskus pitää tärkeänä, että lakiin kirjataan koskien Kulttuuriviraston tehtäviä nyt mainittujen lisäksi "osallistua taiteilijoiden toimeentuloedellytysten edistämiseen". Eri taiteenalojen rakenteet ovat erilaisia, uusia taiteenaloja syntyy ja alojen kehitys on eri vaiheissa. Esimerkiksi tanssitaide voidaan pitää rakenteiltaan nuorena taidemuotona (mm. tanssitaiteen korkeakoulutasoinen koulutus alkoi vasta 1980-luvulla), jonka rakenteet ovat hauraita ja näin ollen taiteilijoiden toimeentuloedellytykset haastavia.

ALUEELLISEN YHDENVERTAISUUDEN VARMISTAMINEN

Pirkanmaan Tanssin Keskus esittää huolensa siitä, että hallituksen lakiesitysluonnoksen myötä laissa ei mainita enää alueellisia taidetoimikuntia, alueellisia toimipisteitä tai niitä korvaavia järjestelyjä, joilla turvataan Kulttuuriviraston tehtävien vaatima alueellinen asiantuntemus ja taiteen alueellinen saatavuus. Virastouudistuksen yhteydessä on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että alueellinen yhdenvertaisuus toteutuu jatkossakin niin taiteen tekijöiden kuin kokijoidenkin osalta.

Tampereella 30.1.2025

Maija Hoisko

toiminnanjohtaja

Pirkanmaan Tanssin Keskus

Pirkanmaan Tanssin Keskus on tanssin aluekeskus, joka toimii Tampereella ja Pirkanmaalla. Pirkanmaan Tanssin Keskuksen jäsenistön muodostaa yli 100 tanssitaiteen ammattilaista, joista suurin osa toimii tanssin vapaalla kentällä.

Hoisko Maija
Pirkanmaan Tanssin Keskus ry